

بررسی تأثیر آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها

گروه روانشناسی عمومی، واحد خوراسگان، دانشگاه آزاد اسلامی، خوراسگان، ایران
گروه روانشناسی عمومی، واحد زرین شهر، دانشگاه پیام نور، زرین شهر، ایران
گروه روانشناسی بالینی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

الهام مجیدی^{id}

هنگامه عسگری دهقانی*^{id}

مرضیه دهقانی^{id}

محمد صمدی^{id}

ایمیل نویسنده مسئول: mohsenfazell121@yahoo.com

پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۰۸

دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۰

فصلنامه علمی پژوهشی خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰

<http://Aftj.ir>

دوره ۴ | شماره ۵ پایبی ۱۹ | ۴۹۲-۵۰۵

زمستان ۱۴۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(مجیدی و همکاران، ۱۴۰۲)

در فهرست منابع:

مجیدی، الهام، عسگری دهقانی، هنگامه، دهقانی، مرضیه، و صمدی، محمد. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها. *خانواده درمانی کاربردی*. ۴(۵)، ۴۹۲-۵۰۵.

چکیده

هدف: به عقیده پژوهشگران زیادی دوران نامزدی و سال‌های اول ازدواج از مقاطع مهم در چرخه زندگی خانوادگی است که در آن سطح تعارض و اختلاف‌ها افزایش می‌یابد. بنابراین، هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها بود. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی و از لحاظ طرح پژوهش و شیوه انجام، نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با یک گروه آزمایش و یک گروه کنترل و دوره پیگیری سه ماهه بود. بر این اساس، جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نامزدهای مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره منطقه ۷ تهران جهت دریافت مشاوره پیش از ازدواج در نیمه اول سال ۱۴۰۱ بود. از این رو، از میان این افراد و به شیوه نمونه‌گیری هدفمند در دسترس تعداد ۴۰ نفر (۲۰ زوج) انتخاب شده و به صورت تصادفی در یک گروه آزمایش (۲۰ نفر) و یک گروه کنترل (۲۰ نفر) گمارده شدند. سپس، روی گروه آزمایش آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS تهیه شده توسط لس و لسلی پروت (۲۰۰۶) اجرا شد. همچنین، به منظور گردآوری داده‌ها، ابزار پژوهش شامل پرسشنامه حل تعارض (CRQ) و پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی کریستنسن و سالوای (۱۹۸۴) بود. در بخش توصیفی از جدول‌های توزیع فراوانی استفاده شده و در بخش استنباطی تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس مختلط با اندازه‌گیری‌های مکرر و آزمون تعقیبی بنفرونی و نسخه ۲۶ نرم افزار SPSS استفاده شد. **یافته‌ها:** یافته‌ها حاکی از آن است که با توجه به مقدار F و سطح معناداری مقدار به دست آمده در متغیر مهارت‌های ارتباطی $F = 7/83$ و $P = 0/004$ و مهارت‌های حل تعارض $F = 6/91$ و $P = 0/006$ می‌توان نتیجه گرفت که متغیر مستقل یعنی آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS به طور معنادار باعث تغییر در متغیرهای وابسته یعنی مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض شده و این بدان معناست که تغییرات ایجاد شده در متغیرهای وابسته ناشی از عضویت در گروه آزمایش یا متغیر مستقل (آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS) بود. **نتیجه‌گیری:** بر اساس یافته‌ها می‌توان نتیجه‌گیری نمود که آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها مؤثر است. بنابراین می‌توان از این مدل در مشاوره‌های پیش از ازدواج استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: آموزش پیش از ازدواج، مدل سیمبیس، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های حل تعارض، نامزدها.

مقدمه

خانواده نهاد مهم جامعه بشری است که زیربنایی ترین و اولین نهاد اجتماع به شمار می‌رود و اولین گام برای برپایی این نهاد اجتماعی، ازدواج است. ازدواج در همه جوامع مسئله مهمی تلقی می‌شود و داشتن زندگی زناشویی موفق تقریباً برای بیشتر افراد، هدفی عمده و آرمانی به شمار می‌رود. به عبارتی دیگر، خانواده به عنوان مهم‌ترین واحد جوامع، و ازدواج اساسی‌ترین رابطه انسانی شناخته شده است؛ چراکه ساختار اولیه ایجاد رابطه خانوادگی و رشد نسل‌های بعدی را شکل می‌دهد (دربانی و پارساکیا، ۲۰۲۲). به نقل از نوابی نژاد، رستمی و پارساکیا، ۱۴۰۲). بسیاری از طلاق‌ها به این دلیل رخ می‌دهد که زوجین برای ازدواج آماده نبوده و رابطه خوبی از همان دوره نامزدی نداشتند؛ از این رو، دوران نامزدی^۱، دوره‌ای کاملاً حساس است که در آن دختر و پسر باید به شناخت از همدیگر، بپردازند (رستمی، نوابی نژاد و فرزاد، ۱۳۹۸). به عقیده پژوهشگران زیادی دوران نامزدی و سال‌های اول ازدواج از مقاطع مهم در چرخه زندگی خانوادگی است که در آن سطح تعارض و اختلاف‌ها افزایش می‌یابد (حاجلو و همکاران، ۱۳۹۶). بنابراین مداخله در دوران نامزدی و کاهش مشکلات ناشی از این دوران و تشخیص و حل به موقع اختلاف‌ها و همچنین افزایش لحظات شاد و شیرین برای دوام این رابطه در این دوران ضروری به نظر می‌رسد.

در این راستا، تعارض^۲ عبارت است از نبود توافق و مخالفت دو فرد با یکدیگر، ناسازگاری نظرها و هدف‌های رفتاری است که در راستای مخالفت با دیگری انجام می‌گیرد. تعارض همیشه منفی نیست، بلکه روشی است که زوج‌ها برای مدیریت روابط معیوب‌شان به کار می‌برند ولی این امر می‌تواند تأثیر منفی بر رابطه داشته باشد (دربانی و پارساکیا، ۲۰۲۲). اگرچه همه همسران اختلاف و تعارض را در زندگی زناشویی خود تجربه می‌کنند، ولی همه به یک شکل به آن پاسخ نمی‌دهند و راهبردهای حل تعارض متفاوتی را اتخاذ می‌کنند. راهبردهای حل تعارض یک شاخص کلیدی در روابط عاشقانه موفق است و افرادی که دارای راهبردهای قوی حل تعارض هستند طول رابطه خود را افزایش می‌دهند (ویسکریچ و دلوی، ۲۰۱۳). اگر زوجین مهارت پایینی در حل تعارض داشته و تعارض به طور ضعیفی اداره شود موجب تخریب زندگی زناشویی شده و اثرات زیان‌آوری بر سلامت فیزیکی و هیجانی زوجین به جا می‌گذارد (کریمی، کرمی و دهقان، ۱۳۹۳).

افزون بر این، یکی از مهارت‌هایی که افراد از طریق آن با دیگران و اطرافیان خود ارتباط برقرار کرده و احساس شایستگی می‌کنند مهارت‌های ارتباطی^۳ است (آوادا، دیبا و فائور، ۲۰۲۰). بنابراین، یکی از متغیرهای مهم در روابط میان‌فردی به ویژه رابطه میان زوج‌ها مهارت‌های ارتباطی است. افراد به واسطه مهارت‌های ارتباطی می‌توانند درگیر کنش‌های بین فردی و فرایند ارتباط شوند؛ یعنی فرایندی که افراد در آن اطلاعات، افکار و احساس‌های خود را از طریق مبادله کلامی و غیرکلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند (سیاها، بنی‌سی و محمدی آریا، ۱۴۰۰). مهارت‌های ارتباطی یکی از مؤلفه‌های توانمندی اجتماعی است که به افراد کمک می‌کند تا بتوانند با دشواری‌های زندگی روزمره مقابله کنند و با موقعیت‌های مسئله‌زا کنارآیند (آمنتروپ و

1. engagement period

۲. Conflict

۳. communication skills

همکاران، ۲۰۲۰). مهارت‌های ارتباطی شامل درک پیام^۱ (توانایی درک پیام‌های کلامی و غیرکلامی به صورت واضح)، نظم‌دهی به هیجان‌ها^۲ (نظم‌دادن به هیجانات خود و ناظر به توان ابراز احساسات و کنترل آن و نیز کنار آمدن با عواطف دیگران)، گوش دادن^۳ (فرآیند آموخته و پیچیده حس کردن، تفسیر، ارزیابی، ذخیره سازی و پاسخ دهی به پیام‌های شفاهی)، بینش نسبت به فرآیندها ارتباط^۴ (توانایی درک چگونگی تاثیرگذاری در روابط اجتماعی و نیز توانایی فهم دیگران) و قاطعیت در ارتباط^۵ (ناظر به برخورداری از جسارت به حدی که فرد بتواند صرف نظر از واکنش عاطفی دیگران سوالات و ابهامات خود را بیان کند) می‌شوند (شمشیرگران و همائی، ۱۳۹۷؛ فاطمی و همکاران، ۱۴۰۱). به طور مثال، یکی از مهارت‌های ارتباطی توانایی گوش دادن فعالانه است که در روابط بین فردی همواره مورد توجه بوده است. این مهارت نوعی مشارکت فعال در یک گفت و شنود است؛ فعالیت‌هایی که گوینده را در انتقال منظور خویش، یاری می‌کند (صاحب‌دل، اسدی و شکوری، ۱۳۹۳).

یکی از شیوه‌های آموزش پیش از ازدواج به کارگیری مدل SYMBIS^۶ می‌باشد. نام این مدل برگرفته از حروف اول کلمات «تحکیم ازدواج پیش از شروع» است (رستمی و قزلسفلو، ۱۳۹۷). جهت‌گیری عمده برنامه SYMBIS توسط رویکرد سیستم‌های خانواده به خصوص نظریه سیستم‌های خانواده بوئن شکل گرفته است؛ مدل SYMBIS تلاش می‌کند تا مفهوم متمایزسازی بوئن را مورد استفاده قرار دهد و زوجها را در بافت سیستم خانوادگی بین نسلی‌شان به خصوص در چند جلسه اول مشاوره بررسی نماید (رستمی، نوابی نژاد و فرزاد، ۱۳۹۸). با توجه به این که تحقیقات نشان داده‌اند که نیمی از مشکلات زندگی زناشویی در سه سال اول زندگی به وقوع می‌پیوندد، این رویکرد تمرکز خود را بر روابط زوجها قبل از ازدواج و سال‌های اولیه زندگی قرار داده است (میراحمدی، ۱۳۹۸). نکته مهمی که در مورد SYMBIS وجود دارد این است که ارتباط زوجها جوان را به زوج مریبان ازدواج تسهیل می‌کند؛ وقتی یک زوج ازدواج می‌کنند، مسائل زیادی در رابطه زوجی به وجود می‌آید که هیچ‌گاه در دوران نامزدی وجود نداشته است. علاوه بر این موضوعاتی که در زمان مشاوره پیش از ازدواج کشف شده بود، ناگهان برجسته می‌شود؛ تحقیقات مربوط به تعهد در ازدواج نشان می‌دهد که سال اول ازدواج زمانی است که زوجها تازه از خواب بیدار می‌شوند (پاروت و پاروت، ۲۰۱۰). از این رو، مشاور امکان برقراری ارتباط با زوجها سالم و کار کشته را فراهم می‌کند که به عنوان یک گروه سالم عمل می‌کنند و روی زوجها تازه ازدواج کرده سرمایه‌گذاری می‌کنند تا آن‌ها را در طول این دوره پرآشوب، حفظ کنند (رستمی، نوابی نژاد و فرزاد، ۱۳۹۸). مدل SYMBIS بر غنی‌سازی ازدواج در زوجین نامزد شده و زوجها می‌کند که قرار است نامزد شوند و زوجها می‌کند که به‌تازگی ازدواج کرده‌اند، تأکید دارد (وایل، ۲۰۱۲). مدل «SYMBIS» انعطاف‌پذیر است. این مدل در انواع موقعیت‌های درمان،

۱. Understanding message

۲. Emotional regulation

۳. Listening skills

۴. Insight to the communication

۵. Assertiveness

۶. Save Your Marriage Before It Starts

آموزشی و گروهی به کار برده شده است. در کامل‌ترین و قوی‌ترین حالت، به درمانگر در سطح فوق لیسانس یا مشاور معنوی نیاز دارد که درک اساسی از پویایی‌های سیستم‌های خانواده داشته باشد (مارکس، ۲۰۰۷). مدل SYMBIS می‌تواند توسط یک تسهیلگر اجرا شود و این کار با استفاده از برنامه ۸ جلسه‌ای برای زوجها انجام می‌شود که شامل راهنمایی سرپرستان و طراحی پیگیری برای برنامه مشاوره ازدواج است. این برنامه کامل آماده‌سازی ازدواج روی کمپ‌های دانشگاهی و در کلیسای پروتستانی و کاتولیکی با موفقیت اجرا شده است (پاروت و پاروت، ۲۰۰۶)؛ ممکن است حتی زوجها بدون یک تسهیلگر بتوانند از برنامه به‌گونه‌ای که خودشان می‌خواهند یعنی با خواندن کتاب، دیدن ویدیوئی جلسات و انجام تمرینات استفاده کنند و بهره‌برند (فزلسفلو و رستمی، ۱۳۹۷). بنابراین با توجه به اهمیت دوران نامزدی و دو متغیر مزبور یعنی مهارت‌های ارتباطی و حل تعارض و لزوم آموزش‌های پیش از ازدواج در پایداری ازدواج پژوهش حاضر بر آن است تا به سؤال زیر پاسخ دهد:

۱. آیا آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها مؤثر است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی و از لحاظ طرح پژوهش و شیوه انجام، نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با یک گروه آزمایش و یک گروه کنترل و دوره پیگیری سه ماهه بود. بر این اساس، جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نامزدهای مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره منطقه ۷ تهران جهت دریافت مشاوره پیش از ازدواج در نیمه اول سال ۱۴۰۱ بود. از این رو، از میان این افراد و به شیوه نمونه‌گیری هدفمند در دسترس تعداد ۴۰ نفر (۲۰ زوج) انتخاب شده و به صورت تصادفی در یک گروه آزمایش (۲۰ نفر) و یک گروه کنترل (۲۰ نفر) گمارده شدند. سپس، روی گروه آزمایش آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS تهیه شده توسط لس و لسلی پروت (۲۰۰۶) اجرا شد. همچنین، به منظور گردآوری داده‌ها، ابزار پژوهش شامل پرسشنامه حل تعارض (CRQ) و پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی کریستنسن و سالوای (۱۹۸۴) بود.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه حل تعارض (CRQ). پرسشنامه حل تعارض دارای ۴۰ سوال بوده که توسط ویکز و فیشر و اوری در سال‌های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۴ طراحی و تنظیم شده است و هدف از این پرسشنامه جهت اندازه‌گیری ایده‌های حل تعارض و توانایی شخص در خلق و ارائه راه حل‌هایی سوندمند برای طرفین ساخته شده است و دارای ۱۰ خرده‌مقیاس بوده که عبارت است از: تعارض را امری طبیعی می‌داند، فضا و موقعیت، شفاف سازی دریافت و برداشت‌ها، توجه به نیازها به جای خواسته‌ها، ایجاد رابطه همکاری مثبت و قدرتمند، تمرکز بر آینده با یادگیری از گشته‌ها، ارائه گزینه‌هایی برای سود متقابل، بسط و ارائه کارهای شدنی هدف گذاری گام به گام تا عمل، ایجاد توافق‌های مبتنی بر سود متقابل و ملاحظه کاری مراعات بیش از حد می‌باشد. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۱= تقریباً هرگز تا ۵= تقریباً همیشه) انجام می‌شود. لذا، کم‌ترین نمره برابر با ۴۰ و بالاترین نمره برابر با ۲۰۰ است. هرچه نمره آزمودنی در این

مقیاس بالاتر باشد نشان‌دهنده مهارت بالاتر در حل تعارض می‌باشد. هنینگ (۲۰۰۳) ضرایب پایایی این ابزار را با استفاده از روش دونیمه‌کردن و با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۷ به دست آوردند. همچنین این آزمون از روایی سازه خوبی برخوردار بوده و در مقایسه با تست ROCI-I روایی همزمان خوبی نیز دارد. همچنین اعتبار سازه با روش تحلیل عوامل وجود ۱۰ خرده‌مقیاس را تأیید کرده است. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۸ به دست آمد.

۲. پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی کریستنسن و سالوی. پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی زوجین این پرسشنامه را کریستنسن و سالوی (۱۹۸۴) در دانشگاه کالیفرنیا را به منظور بررسی مهارت‌های ارتباطی متقابل زوجین طراحی نمودند. این پرسشنامه ۳۵ سوال دارد و در یک مقیاس نه درجه‌ای از اصلا امکان ندارد (۱) تا خیلی امکان دارد (۹) درجه بندی شده است. تحقیقاتی که از پرسشنامه الگوهای ارتباطی زوجین استفاده نمودند، روایی و پایایی قابل قبولی را در مورد آن نشان داده اند. کریستنسن و سالوی (۱۹۹۱) روایی این پرسش نامه را برآورد نمودند. نتایج پایایی کریستنسن و هیوی (۱۹۹۰) و هیوی و همکارانش (۱۹۹۳) بر روی آزمودنی‌های آمریکایی شباهت بسیاری با کار بتمن و همکارانش (۱۹۹۸) بر روی آزمودنی‌های سوئیسی و آلمانی دارد. آلفای کرونباخ بدست آمده در پژوهش‌های این محققان بر روی پرسشنامه الگوهای ارتباطی از ۰/۴۴ تا ۰/۸۵ گزارش شده است که نتایج رضایت بخشی است (به نقل از کریمی، احمدی و زهراکار؛ ۱۳۹۹). عبادت پور (۱۳۷۹) ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۷۰، برآورد نموده است و به منظور روایی پرسشنامه، همبستگی میان این دو پرسشنامه و پرسشنامه رضایت زناشویی را به دست آورده است که نتایج نشان می‌دهد پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی زوجین با رضایت زناشویی همبستگی دارد (شایسته فرد، صبحی قراملکی و زرغام حاجبی، ۱۴۰۱).

۳. بسته آموزشی پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS. در پژوهش حاضر از بسته آموزشی پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS ساخته شده توسط لس و لسلی پروت (۲۰۱۶) استفاده گردید.

جدول ۱. بسته آموزشی پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS

جلسه	هدف	محتوا	تکالیف
اول	شناسایی اسطوره‌ها و باورهای ازدواج	در این جلسه به اسطوره‌های مخرب و نادرستی که به ازدواج و زندگی مشترک آینده آسیب می‌رساند پرداخته شد (۱۵ دقیقه). در ادامه به شناسایی ۴ باور یا اسطوره مخرب ۱. ما انتظارت کاملاً یکسانی از ازدواج داریم، ۲. در رابطه زن و شوهری تمام کارها بهبود خواهند یافت، ۳. در زندگی ما تمام چیزهای بد ناپدید خواهند شد و ۴. همسر مرا کامل خواهد کرد (۳۰ دقیقه).	تمرین ۱. ده قاعده شخصی خود را مشخص کنید. تمرین ۲. انتخاب آگاهانه نقش‌های خود را مشخص کنید.
		پس از بررسی ۴ اسطوره ناکارآمد به بررسی قواعد ناگفته و سپس نقش‌های ناهشیار که هر فرد در خانواده اصلی آموخته پرداخته شد (۱۵ دقیقه) و در آخر به سه سبک زوجی A و H M پرداخته شد و تکالیف در منزل ارائه شد (۳۰ دقیقه).	تمرین ۳. از آرمانی‌سازی تا واقعی سازی انتخاب همسر تمرین ۴. ارزیابی خودپنداره خویش

دوم	شناسایی سبک عشق‌ورزی	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوجها پرداخته شد و پس از آن با تحلیل بخش‌ها و کالبدشناسی اجزای عشق به بررسی راه‌هایی پرداخته شد که زوجها باید جهت شناسایی سبک عشق‌ورزی خود به آن‌ها اهمیت زیادی دهند تا عشق خود را زنده نگه دارند (۳۰ دقیقه). سپس به مثلث عشق اشترنبرگ اشاره شد (۱۵ دقیقه) و پس از آن مراحل عشق (عشق آتشین، جنگ قدرت، همکاری، دوجانگی و هم آفرینندگی) در زندگی زوجی پرداخته شد (۱۵ دقیقه) و در آخر به ایجاد عشق پایدار و همیشگی در طول زندگی زناشویی پرداخته شد (۱۵ دقیقه).	تمرین ۱. تعریف عشق از دیدگاه زوجها. تمرین ۲. شناسایی سبک عشق‌ورزی خود و تغییر در سبک عشق‌ورزی تمرین ۳. ایجاد صمیمیت
سوم	شاد بودن در ازدواج	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوجها پرداخته شد. تمرکز این بخش بر خود زوجها است تا بر ازدواجشان، به این سبب که این نگرش زوجها است که شاد بودن را موجب می‌شود (۱۵ دقیقه). سپس بررسی کردیم که چگونه زوجها می‌توانند برنامه دقیقی را برای با هم شاد بودن طراحی کنند (۱۵ دقیقه) و سپس نگرش‌های اساسی را که می‌توانند ازدواج را بهبود بخشند و یا تحریف کنند معرفی کردیم (۳۰ دقیقه) و در ادامه بیشتر تخریب‌کننده‌های یک ازدواج شاد را آشکار کرده و بررسی عوامل مخرب یک ازدواج شاد پرداختیم (۱۵ دقیقه).	تمرین ۱. توجه به خودگویی‌ها تمرین ۲. اجتناب از بازی خطرناک سرزنش کردن تمرین ۳. سازگاری با اموری که خارج از کنترل شما هستند.
چهارم	درک متقابل داشتن (چرا باید ارتباط مؤثر را آموخت؟)	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوجها پرداخته شد؛ مباحث این جلسه به زوجها کمک می‌کند تا بهتر درک و فهمیده شوند. در این بخش با تأکید بر یادگیری ارتباط، به پایه‌ریزی مهارت‌های ارتباطی در مراحل ابتدایی ازدواج اقدام شد (۱۵ دقیقه). در ادامه بررسی مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های ارتباطی پرداخته شد (۱۵ دقیقه). سپس زیربنای ارتباط مؤثر گفته شد (۳۰ دقیقه) سپس قواعدی برای موفقیت ارتباطی زوجها ارائه شد (۱۵ دقیقه).	تمرین ۱. چگونه ارتباط مؤثر برقرار کنید. تمرین ۲. خواندن درجه حرارت روزانه تمرین ۳. اکنون می‌توانم به‌وضوح بشنوم
پنجم	شناخت تفاوت‌های جنسیتی یکدیگر (آیا ما متفاوت از هم هستیم)	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوجها پرداخته شد؛ مباحث این بخش به زوجها کمک می‌کند تا همسرشان را به این دلیل که از جنسی دیگر است بهتر بشناسند و با شناسایی تفکرات، احساسات و رفتارهایشان در مقایسه با آن‌ها به شکل دیگری رفتاری بهتر عمل کنند (۲۰ دقیقه). اگر هر یک از زوجها به تفاوت‌های در نظر گرفته توجه کنند به منبعی نیرومند از صمیمیت در ازدواج خواهند رسید. در ادامه ابعاد تفاوت در دو جنس پرداخته شد (۱۵ دقیقه) و بعد از آن به موارد مهمی که هر مردی باید در مورد همسرش بداند (۲۰ دقیقه) و همچنین	تمرین ۱. شناسایی نقش‌های جنسیتی تمرین ۲. شناسایی بیش از ده نیاز

آنچه زنان باید در مورد مردان بدانند پرداخته شد (۲۰ دقیقه).			
ششم	مهارت تعارض	حل	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوج‌ها پرداخته شد؛ این بخش به زوج‌ها نشان می‌دهد که چگونه با تعارض روبرو شوند و در عین حال پرخشگری را تا حد ممکن پایین بیاورند (۱۵ دقیقه). در این جلسه به زوج‌ها نشان داده شد که زوج‌ها بر سر چه چیزهایی دعوا می‌کنند و پس از آن نشان داده شد که زوج‌های ناامید چه کار اشتباهی انجام می‌دهند (۳۰ دقیقه). پس از آن نشان داده شد که مشاجره همیشه بد نیست به شرطی که بتوان به مهارت‌های حل تعارض و حل مسئله مجهز بود (۳۰ دقیقه).
تمرین ۱. شناسایی موضوعات حساس	تمرین ۲. مسائل مالی و آنچه می‌توانیم انجام دهیم	تمرین ۳. ذهن‌خوانی	تمرین ۴. در میان گذاشتن آنچه که از نامزدتان دریغ کرده‌اید
هفتم	نقش معنویت در ازدواج		در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوج‌ها پرداخته شد، هفتمین و آخرین مبحث مورد بحث در مدل SYMBIS مربوط به درک عمیق و بعد معنوی به عنوان مهم‌ترین جنبه ازدواج سالم بود که مورد بررسی قرار گرفت (۳۰ دقیقه). این کار را با بررسی نیاز به صمیمیت معنوی آغاز و پس از آن به چگونگی پرورش روح ازدواج می‌پردازد (۴۵ دقیقه).
تمرین ۱. سفر معنوی	تمرین ۲. در احوال نامزدتان دقیق باشید.		
هشتم	خلاصه و جمع‌بندی	و	در ۱۵ دقیقه ابتدایی این جلسه به مرور تکالیف در منزل زوج‌ها پرداخته شد، در این جلسه به مرور مختصری از کل جلسات (۳۰ دقیقه) و سپس به پرسش و پاسخ در خصوص جلسات و مباحث مطرح شده پرداخته شد (۳۰ دقیقه) و در انتها مجدد از شرکت‌کنندگان خواسته شد به پرسشنامه ارزیابی و سنجش الگوها و آسیب‌های پیش از ازدواج پاسخ دهند (۱۵ دقیقه).
اجرای پس‌آزمون			

روش اجرا. آزمودنی‌های هر دو گروه در ابتدای پژوهش پرسشنامه‌ها را تکمیل کرده و سپس، گروه آزمایش تحت آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر اساس بسته آموزشی ساخته شده توسط پروت و پروت (۲۰۰۶) قرار گرفتند در حالی که اعضای گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکردند. پس از پایان مداخلات مجدداً هر دو گروه پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند و در نهایت پس از دوره پیگیری سه ماهه همه شرکت‌کنندگان برای بار دیگر به ابزار اندازه‌گیری پژوهش پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پژوهش در دو بخش توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی انجام شد. در بخش توصیفی از جدول‌های توزیع فراوانی استفاده شده و در بخش استنباطی تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس مختلط با اندازه‌گیری‌های مکرر و آزمون تعقیبی بنفرونی و نسخه ۲۶ نرم افزار SPSS استفاده شد.

از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، میانگین (انحراف معیار) سنی شرکت‌کنندگان گروه کنترل برابر ۲۴/۱۵ (۳/۹۱) و گروه آزمایش برابر با ۲۵/۳۶ (۴/۵۳) بود. در ادامه ابتدا یافته‌های آمار توصیفی و سپس به آمار استنباطی پرداخته شده است. از این رو در جدول زیر یافته‌های توصیفی این پژوهش گزارش شده است.

جدول ۲. یافته‌های توصیفی نمرات گروه‌های آزمایش و کنترل

متغیر	گروه	مرحله	میانگین	انحراف معیار
مهارت‌های ارتباطی	آزمایش	پیش‌آزمون	۱۲۷/۸۳	۱۰/۵۲
		پس‌آزمون	۱۳۶/۹۳	۱۰/۴۴
		پیگیری	۱۳۷/۹۹	۹/۹۱
کنترل	کنترل	پیش‌آزمون	۱۲۹/۲۲	۱۰/۱۶
		پس‌آزمون	۱۲۸/۹۸	۹/۷۱
		پیگیری	۱۲۷/۵۱	۱۰/۰۲
مهارت‌های حل تعارض	حل	پیش‌آزمون	۱۰۹/۱۹	۸/۲۹
		پس‌آزمون	۱۱۸/۲۰	۸/۱۷
		پیگیری	۱۱۷/۹۹	۸/۸۳
کنترل	کنترل	پیش‌آزمون	۱۱۰/۱۴	۷/۹۹
		پس‌آزمون	۱۰۹/۶۶	۸/۵۶
		پیگیری	۱۱۰/۰۱	۸/۱۱

یافته‌های گزارش شده در جدول فوق حاکی از آن است که در میانگین نمرات گروه کنترل تغییرات بسیار کمی صورت گرفته اما در گروه آزمایش به صورت شهودی میانگین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض افزایش یافته است. برای آزمایش معنادار بودن تأثیر آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض گروه آزمایش از تحلیل واریانس چندمتغیری با اندازه‌گیری‌های مکرر در سه مرحله استفاده شده است. بدین منظور، ابتدا باید پیش‌فرض‌های مورد نیاز بررسی گردید که در ادامه به آن پرداخته شده است.

جدول ۳. نتایج توزیع طبیعی نمره‌ها و آزمون همگنی واریانس‌ها

متغیر	آزمون شاپیرو وویلک		آزمون لوین		آزمون ام‌باکس	
	آماره	معناداری	مقدار F	معناداری	مقدار F	معناداری
مهارت‌های ارتباطی	۰/۹۴۰	۰/۲۱۷	۰/۵۶۰	۰/۶۷	۱/۲۰	۰/۰۳۴
مهارت‌های حل تعارض	۰/۹۴۴	۰/۲۲۳	۰/۵۶۶	۰/۶۵	۱/۳۵	۰/۰۳۱

جدول فوق نشان می‌دهد که توزیع داده‌ها برحسب معناداری آزمون شاپیرو وویلک برای هر دو متغیر طبیعی است. همچنین، بر اساس نتایج آزمون لوین شرط همسانی واریانس برقرار بوده و در آزمون ام‌باکس نیز

همگنی ماتریکس کوواریانس را تأیید می‌کند. از این رو می‌توان از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری با اندازه‌گیری‌های مکرر سه مرحله‌ای استفاده نمود.

جدول ۴. تحلیل واریانس مختلط با اندازه‌گیری‌های مکرر در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری با متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض در دو گروه آزمایش و کنترل

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	نسبت F	سطح معناداری	اندازه اثر (اتا)
مهارت‌های ارتباطی	مداخله	۴۳۲۵۶/۳۲	۱	۴۳۲۵۶/۳۲	۲۷۱/۲۹	۰/۰۰۰	۰/۷۳
	گروه	۳۲۳/۴۱	۱	۳۲۳/۴۱	۷/۸۳	۰/۰۰۴	۰/۴۰
	خطا	۶۴۰/۸۲	۴۰	۱۶/۰۲			
مهارت‌های حل تعارض	مداخله	۴۰۲۹۱/۵۵	۱	۱۸۹۲۱/۹۸	۲۵۹/۳۰	۰/۰۰۰	۰/۷۱
	گروه	۲۶۶/۲۱	۱	۸۸/۵۲	۶/۹۱	۱/۰۰۰۶	۰/۳۵
	خطا	۶۱۱/۷۰	۴۰	۱۵/۲۹			

مطابق جدول فوق، یافته‌ها نشان می‌دهد که با توجه به مقدار F و سطح معناداری مقدار به دست آمده در متغیر مهارت‌های ارتباطی ($F = ۷/۸۳$ و $P = ۰/۰۰۴$) و مهارت‌های حل تعارض ($F = ۶/۹۱$ و $P = ۰/۰۰۶$) می‌توان نتیجه گرفت که متغیر مستقل یعنی آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS به طور معنادار باعث تغییر در متغیرهای وابسته یعنی مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض شده و این بدان معناست که تغییرات ایجاد شده در متغیرهای وابسته ناشی از عضویت در گروه آزمایش یا متغیر مستقل (آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS) بود.

جدول ۵. نتایج مقایسه زوجی میانگین‌ها بر اساس آزمون بنفرونی در سه مرحله به تفکیک گروه‌ها

مرحله متغیر	پس آزمون - پیگیری			پیش آزمون - پیگیری			پیش آزمون - پس آزمون		
	اختلاف	S.E	p	اختلاف	S.E	p	اختلاف	S.E	p
مهارت‌های ارتباطی	۱/۰۶	۲/۸۹	۰/۸۱	۱۰/۱۶	۲/۵۴	۰/۰۰	۹/۱۰	۲/۵۱	۰/۰۰
مهارت‌های حل تعارض	۰/۲۱	۲/۷۷	۰/۸۳	۸/۸۰	۲/۶۰	۰/۰۰	۹/۰۱	۲/۴۱	۰/۰۰

مطابق یافته‌های جدول فوق می‌توان دریافت که تفاوت میانگین نمرات مرحله پیگیری و پس آزمون معنادار نبوده در حالی که نمرات هر دو مرحله با نمرات مرحله پیش آزمون تفاوت معنادار دارد. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS در مرحله پس آزمون به طور معنادار باعث تغییر در مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض شده و در عین حال این تأثیر بر متغیرهای گروه آزمایش در مرحله پیگیری پایدار بوده است.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها صورت گرفت. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر نشان داد که این شیوه درمانی بر بر مهارت‌های حل تعارض و مهارت‌های ارتباطی در زنان مطلقه به صورت معناداری تأثیر گذار بوده و بر اساس نتایج حاصل از آزمون تعقیبی بنفرونی این اثر در مرحله پیگیری نیز پایدار بود. نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعات بردفورد و همکاران (۲۰۱۶)، مارکس (۲۰۰۷)، پروت و پروت (۲۰۱۰؛ ۲۰۰۶؛ ۲۰۱۶)، چاپلنز (۲۰۰۹)، ویس (۲۰۱۴)، ایلماز و کالکان (۲۰۱۰)، وایل (۲۰۱۲)، هاشمی، بهبودی و دوکانه‌ای فرد (۱۴۰۱)، رستمی و قزلسفلو (۱۳۹۷)، رستمی، نوایی نژاد و فرزاد (۱۳۹۹)، قزلسفلو و رستمی (۱۴۰۰) و میراحمدی (۱۳۹۸) همسو بود.

در تبیین یافته‌ها می‌توان گفت که موضوع غنی‌سازی زوج‌های جوان پیش از ازدواج، اهمیت نقش مهارت‌های حل تعارض را در رویکردهای روانی آموزشی نشان می‌دهد. مدل SYMBIS به دنبال کمک به زوج‌های جوان در شناختن آنچه که زوج‌های ناشاد به اشتباه انجام می‌دهند و همچنین آنچه که زوج‌های سالم به‌درستی انجام می‌دهند است (چاپلنز، ۲۰۰۹). همچنین در یک سبک آموزشی روش‌های نادرست بحث کردن که موجب از بین بردن تلاش زوج‌ها در حل تعارض‌ها می‌شود را از طریق تمرین‌های ایفای نقش کشف کرده و به زوج‌ها کمک می‌شود تا مهارت‌هایی را برای شناسایی و اجتناب از این خرابکاری‌ها به دست بیاورند؛ علاوه بر این الگوی مداخله‌ای از تئوری مثلث عشق رابرت اشترنبرگ استفاده می‌کند و با هدف تقویت تعهد زناشویی، به زوج‌ها کمک می‌کند تا متوجه شوند که عشق سه عنصر کلیدی به نام‌های میل جنسی و صمیمیت و تعهد دارد؛ از این رو، تلاش می‌شود که زوج‌ها به ابزارهایی مجهز شوند که بتوانند نوعی از تعهد را پرورش دهند که عشقشان را در طول چرخه زندگی خون حفظ کنند (پاروت و پاروت، ۱۹۹۹). بر این اساس، این شیوه آموزشی می‌تواند باعث تقویت مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض در نامزدها شود. در تبیین بیش‌تر یافته‌ها می‌توان به این نکته اشاره نمود که جلسه پنجم به برقراری ارتباط تأکید دارد؛ هدف ایجاد یک‌پایه و اساس محکم برای همدلی و مجهز کردن زوج‌ها به مهارت‌های برقراری رابطه است خودآزمایی «چگونه ارتباط خوبی برقرار می‌کنید» و «ایفای نقش» که توانایی روشن‌سازی محتوا و انعکاس احساس‌ها در رابطه را دارد، مورد استفاده قرار می‌گیرد (پاروت و پاروت، ۲۰۱۰). همچنین، وظیفه اصلی جلسه ششم کشف تفاوت‌های جنسیتی در حوزه نیازهای فردی و مدل‌های ارتباطی است؛ تمرین «بیش از ده نیاز شما» و «ایفای نقش» که متمرکز بر مهارت‌های برقراری ارتباط درون بافت جنسیتی است، این فرایند را تسهیل می‌کند. تمرین مهم دیگر که برای پر کردن شکاف جنسیتی طراحی شده «پرسشنامه همسران» است. این تمرین به زوج‌ها کمک می‌کند نقشی را که هر یک در رابطه به‌صورت آگاهانه یا غیرآگاهانه ایفا می‌کند ارزیابی کنند (رستمی، نوایی نژاد و فرزاد، ۱۳۹۸). از این رو منطقی به نظر می‌رسد تا آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر مدل SYMBIS بر بهبود و تقویت مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها مؤثر باشد.

در تبیین بیش‌تر یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان بیان نمود که جلسه هفتم در مورد حل مؤثر تعارض‌ها است؛ تمرینات «ذهن‌خوانی» و «شناسایی موضوعات حساس» برای حل مؤثر تعارض‌های زوج‌ها به کار

گرفته می‌شود؛ تمرین «شناسایی مسائل خصوصی» برای کمک به زوجها طراحی شده است که رسوبات عاطفی خود را تمیز کرده و از تعارض‌های غیرضروری اجتناب کنند این یک تکنیک مهم برای شروع حل مؤثر تعارض‌ها است که آن را شریک شدن در مسائل خصوصی می‌نامند؛ زیرا به زوجها کمک می‌کند تا در افکار و احساس‌های یکدیگر که از هم پنهان می‌کرده‌اند، شریک شوند (رستمی و قزلسفلو، ۱۳۹۷). فرد شنونده در پایان هر جمله تنها می‌تواند از همسرش تشکر کند- فقط همین. این نکته باعث می‌شود زوجها امکان آن را داشته باشند که موضوعات حساس خود را بدون ترس از سرزنش شدن و واکنش‌های دفاعی، با همسرشان در میان بگذارند. همچنین به زوجها اجازه می‌دهد که انتقادها را در یک بافت تأیید کننده دریافت کنند، اگر یکی از زوجها این فرآیند را درک کند، این تمرین می‌تواند هر روز انجام شود تا مانع از آسیب زدن احساس‌های انباشته شده به رابطه زوجی شوند و تعارض‌ها را آشکار کند (وایل، ۲۰۱۲). بر همین اساس پیش از ازدواج آموزش مبتنی بر مدل SYMBIS می‌تواند مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حل تعارض نامزدها را ارتقا دهد. این پژوهش نیز همچون سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی داشت که از جمله آن محدودیت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: (۱) پایایی پرسشنامه می‌تواند با خود خطایی در تعمیم یافته‌ها به همراه آورد (۲) عدم رعایت اصل صداقت در تکمیل پرسشنامه توسط شرکت‌کنندگان (۳) استفاده از شیوه نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس (۴) عدم توانایی در کنترل همه متغیرها و به کارگیری شرایط شبه آزمایشی. بنابراین باید در تعمیم نتایج کسب شده از این پژوهش جوانب احتیاط رعایت شود. پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌گران از این شیوه آموزشی برای مشاوره پیش از ازدواج بهره برده و همچنین کارگاه‌های ویژه آموزشی برای زوج‌درمان‌گران و مشاوران پیش از ازدواج برگزار گردد.

موازین اخلاقی

در این پژوهش کلیه موازین اخلاقی نظیر رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات مشارکت‌کنندگان رعایت شده است.

سپاسگزاری

نویسندگان این مقاله از تمامی شرکت‌کنندگانی که وقت خود را صرف کمک به اجرای این پژوهش نمودند، صمیمانه سپاس‌گزاری می‌کنند.

مشارکت نویسندگان

در تدوین این مقاله همه نویسندگان در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها و نهایی سازی نقش داشتند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- حاجلو، نادر،. علیزاده گورادل، جابر،. قطبی، محمد. رضا، و دلاورقوام، سیما. (۱۳۹۲). مقایسه ابعاد عشق‌ورزی بر اساس مدت ازدواج در بین زنان و مردان متأهل. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۴(۱): ۶۳-۴۸.
- رستمی، مهدی،. قزلسفلو، مهدی. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش پیش از ازدواج به شیوه سیمبیس بر باورهای ارتباطی زوجین نامزد. دوفصلنامه روانشناسی خانواده، ۵(۱): ۵۶-۴۵.
- رستمی، مهدی،. نوایی‌نژاد، شکوه،. و فرزاد، ولی‌اله. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش مهارت‌های پیش از ازدواج مدل تحکیم ازدواج پیش از شروع (SYMBIS) بر الگوها و آسیب‌های زوج‌های نامزد. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۱۱(۱): ۵۳-۳۵.
- سیاه، علی،. بنی‌سی، پری‌ناز، و محمدی‌آریا، علیرضا. (۱۴۰۰). مقایسه سبک‌های فرزندپروری، احساس تنهایی و مهارت‌های ارتباطی زنان بی‌سرپرست و عادی. خانواده‌درمانی کاربردی، ۲(۲): ۳۲۳-۳۰۶.
- شایسته‌فرد، زهرا،. صبحی‌قراملکی، ناصر،. و ضرغام‌حاجبی، مجید. (۱۴۰۱). طراحی مدل هوش هیجانی در سازش روابط عاطفی با میانجی‌گری مهارت‌های ارتباطی در زنان متأهل. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۵ پی‌اچ ۱۴): ۵۵-۸۳.
- شعفی‌زاده، حانیه،. نجارپوریان، سمانه،. و سپهری‌شاملو، زهره. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش پیش از ازدواج به روش سیمبیس بر تمایز یافتگی، نگرش‌ها و انتظارات زناشویی در بین دختران مجرد دانشگاه هرمزگان، مجله پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ۹(۲): ۱۲۰-۱۴۰.
- شمشیرگران، مرضیه،. و همایی، رضوان. (۱۳۹۷). بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی و مولفه‌های آن با دلزدگی زناشویی در کارکنان متاهل شرکت ملی حفاری استان خوزستان. نشریه رویش روانشناسی، ۷(۱): ۱۳۴-۱۱۱.
- صاحب‌دل، حسین،. اسدی، مسعود،. و شکوری، زینب. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی به مادران بر کاهش رفتارهای پرخطر فرزندان معناد، پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ۳(۲): ۸۰-۶۵.
- فاطمی، وحیده‌السادات،. شفیع‌آبادی، عبدالله،. خلعتبری، جواد،. و فرهنگی، عبدالحسن. (۱۴۰۱). اثربخشی درمان پذیرش و تعهد بر مهارت‌های ارتباطی دختران نوجوان. خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۴): ۱۶۹-۱۸۴.
- قزلسفلو، مهدی،. رستمی، مهدی. (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی آموزش پیش از ازدواج به شیوه گاتمن و مدل سیمبیس (SYMBIS) بر الگوها و آسیب‌های زوج‌های نامزد ترکمن. دوفصلنامه روانشناسی خانواده، ۸(۱): ۶۴-۴۷.
- کریمی، اصغر،. احمدی، صدیقه،. زهراکار، کیانوش. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش مهارت‌های زناشویی به روش گاتمن بر الگوهای ارتباطی زنان. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۱(۴۴): ۲۵۳-۲۷۸.
- میراحمدی، سیده‌لیلا. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر مدل (تحکیم ازدواج پیش از شروع) SYMBIS بر انتظارات از ازدواج و باورهای مربوط به انتخاب همسر دختران مجرد شهرکرد، فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۵(۵۷): ۲۴-۷.
- نوایی‌نژاد، شکوه،. رستمی، مهدی،. و پارساکیا، کامدین. (۱۴۰۲). بررسی نقش میانجی هوش هیجانی در رابطه میان تعارضات زناشویی و میل به خیانت زناشویی در زوجین. فصلنامه سنجش و پژوهش در مشاوره کاربردی، ۱۵(۱ پی‌اچ ۱۵): ۹-۱.

هاشمی، سجاد، بهبودی، معصومه، و دوکانه‌ای‌فرد، فریده. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی برنامه پیش از ازدواج به شیوه برنامه آگاهی و انتخاب میان فردی (PICK) و مدل پیش از ازدواج سیمبیس (SYMBIS) بر ترس از ازدواج دختران مجرد مانده. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۱): ۷۳-۹۰.

References

- Ammentorp, J., Bigi, S., Silverman, J., Sator, M., Gillen, P., Ryan, W., & Martin, P. (2020). Upscaling communication skills training—lessons learned from international initiatives. *Patient Education and Counseling*, 1(1), 1-10.
- Awada, G. M., Diab, H. B., & Faour, K. H. (2020). Effect of GI and Glogster on Improving the Intercultural Communication Skills in Higher Education. In *Multicultural Instructional Design: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications* (pp. 576-604). IGI Global.
- Bradford, K., Stewart, J. W., Pfister, R., & Higginbotham, B. J. (2016). Avoid falling for a jerk (ette): Effectiveness of the premarital interpersonal choices and knowledge program among emerging adults. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 630-644.
- Childs G, (2009). Marriage Preparation Education Programs: An Evaluation of Essential Elements of Quality. *All Theses and Dissertations*. 1744.
- Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2022). The effectiveness of strength-based counseling on the reduction of divorced women's depression. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, 4(2), 28-32.
- Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2022). The effectiveness of strength-based counseling on the self-esteem of marital conflicted women. *Psychology of Woman Journal*, 3(1), 46-55.
- Fatemi, V. A., Shafie Abadi, A., Khalatbari, J., & Farhangi, A. (2022). The effectiveness of acceptance and commitment therapy on communication skills of female students of high school. *Journal of Applied Family Therapy*, 3(4), 169-184.
- Ghezelseflo, M., & Rostami, M. (2021). Comparison of the Effectiveness of Gottman-Based Premarital Training and the SYMBIS Model on the Patterns and damages of Turkmen Engagement Couples. *Journal of Family Psychology*, 8(1), 47-64.
- Hajloo, N., Alizadehgoradel, J., Ghotbi, M., & Delavarghavam, S. (2014). Comparison of Love Dimensions based on Marriage Duration between Men and Women Married. *Family Counseling and Psychotherapy*, 4(1), 47-65.
- Hashemi, S., Behboodi, M., & Dokanei Fard, F. (2022). A Comparison of the Effectiveness of the Premarital Interpersonal Choices and Knowledge (PICK) Program and the Premarital SYMBIS Model in Improving the Fear of Marriage among Unmarried Girls. *Jayps*, 3(1): 73-90.
- Henning, M. (2003). Evaluation of Conflict Resolution Questionnaire. Master Thesis, Auckland University of Technology.
- Karimi, A., Ahmadi, S., & Zaharakar, K. (2020). Effectiveness of Educating Marital Skills Based on Gottman's Approach on of Woman's communication patterns. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 11(44), 253-278.
- Marks, J.P. (2007). *Christian premarital training in the local church setting: A study of the effectiveness of the SYMBIS model in reducing divorce and producing stable and satisfying marital relationships*. PhD thesis in Psychology, Virginia University.
- Mirahmadi, L. (2019). Investigating the Effect of the SYMBIS-Based Training Model on Yong Women's Marriage Expectations and Beliefs about Mate Selection, *Journal of Family Research*, 15(57), 7-24.

- Navabinejad, Sh., Rostami, M., & Parsakia, K. (2023). The mediating role of emotional intelligence in the relationship between marital conflicts and tendency to marital infidelity in couples. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, 5(1): 1-8.
- Parrott L, & Parrott L. (2016). *Saving Your Marriage before It Starts (SYMBIS): Seven Questions to Ask Before -- and After -- You Marry*. Publisher: Zondervan; New, Expanded edition. 6-109.
- Parrott, L., & Parrott, L. (2006). *Saving Your Marriage Before it starts*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan
- Parrott, L., & Parrott, L. (2010). *The Complete Guide to Marriage Mentoring*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan.
- Rostami, M., & Ghezelseflo, M. (2018). Examining the effects of the SYMBIS pre-marriage training on engaged couples' communication beliefs. *Journal of Family Psychology*, 5(1), 45-56.
- Rostami, M., Navabinejad, S., & Farzad, V. (2020). The effectiveness of premarital skills training model Saving Your Marriage Before It Starts (SYMBIS) on patterns and damages of engagement couples. *Journal of Applied Family Therapy*, 1(1), 35-53.
- Sahebdel, H., asadi, M., & Shakouri, Z. (2014). The Effectiveness of communication skills to mother on decrease their sons addict high- risk behaviors. *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 3(2), 65-80. doi: 10.22067/ijap.v3i2.12615
- Shaafizadeh, H., Najarpourian, S., & Sepehri Shamloo, Z. (2020). The effectiveness of premarital education base of SYMBIS model on the differentiation of self, marital attitudes and expectations in Single girls in University of Hormozgan, *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 9(2), 120-140.
- Shamshirgaran, M., & Homaei, R. (2018). Investigation Of Relationship Between Relationship Skills and Its components With Couple Burnout In Married Employees In NIDC Ahvaz, *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 7(1), 111-134.
- Shayesteh Fard, Z., Sobhi Gharamaleki, N., & Zargham Hajabi, M. (2022). Designing an emotional intelligence model in reconciling emotional relationships with mediated communication skills in married women. *Journal of Applied Family Therapy*, 3(5), 55-83.
- Siaha, A., Banisi, P., & Mohammadiariya, A. (2021). Comparison of parenting styles, loneliness and communication skills in homeless and normal women. *Journal of Applied Family Therapy*, 2(2), 306-323.
- Vail, S. H. (2012). Reducing the divorce rate among Christians in America: Premarital counseling a prerequisite for marriage. *Journal Marriage and Family*, 80(16), 1179-1198.
- Weiss, J. M. (2014). *Marital Preparation, Experiences, and Personal Qualities in a Qualitative Study of Individuals in Great Marriages*. Master Dissertation in Family, Consumer, and Human Development. Utah State University
- Weisskirch, R. S., & Delevi, R. (2013). Attachment style and conflict resolution skills predicting technology use in relationship dissolution. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2530-2534.
- Yilmaz, T., & Kalkan, M. (2010). The Effects of a Premarital Relationship Enrichment Program (SYMBIS) on Relationship Satisfaction. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 10 (3); 1911-1920.

Investigating the effect of premarital education based on the SYMBIS model on communication skills and conflict resolution skills of fiancés

Elham. Majidi¹, Hengameh. Asgari Dehaghani^{2*}, Marziyeh. Dehghani³ & Mohammad. Samadi⁴

Abstract

Aim: The purpose of this study was to investigate the effect of premarital education based on the SYMBIS model on communication skills and conflict resolution skills of fiancés. **Method:** In terms of the purpose, the current research was of an applied type, and in terms of the research design and method, it was a quasi-experimental design with a pre-test and post-test design with an experimental group and a control group and a three-month follow-up period. Based on this, the statistical population of the research included all the fiancés who referred to the counseling centers of the 7th district of Tehran to receive pre-marital counseling in the first half of 2011. Therefore, 40 people (20 couples) were selected from among these people and were randomly assigned to an experimental group (20 people) and a control group (20 people). Then, premarital education based on the SYMBIS model prepared by Les and Leslie Perot (2006) was implemented on the experimental group. Also, in order to collect data, the research tools included the conflict resolution questionnaire (CRQ) and the communication skills questionnaire of Christensen and Salluvay (1984). In the descriptive part, frequency distribution tables were used, and in the inferential part of data analysis, mixed variance analysis with repeated measurements and Bonferroni's post hoc test and SPSS software version 26 were used. **Results:** The F-value and the significance level of the obtained value were calculated in the variable of communication skills ($F = 7.83$ and $P = 0.004$) and conflict resolution skills ($F = 6.91$ and $P = 0.006$). Therefore, it can be concluded that the independent variable i.e. premarital education based on the SYMBIS model has significantly changed the dependent variables i.e. communication skills and conflict resolution skills. This means that the changes made in the dependent variables were caused by the membership in the experimental group or the independent variable (premarital education based on the SYMBIS model). **Conclusion:** Based on the findings, it can be concluded that premarital education based on the SYMBIS model is effective on the communication skills and conflict resolution skills of the fiancés. Therefore, this model can be used in premarital counseling.

Keywords: premarital education, SYMBIS model, communication skills, conflict resolution skills, fiancés.

1. Master of Science, General Psychology, Khorasgan Branch, Islamic Azad University, Khorasgan, Iran

2. *Corresponding author: Master of Science, General Psychology, Zarrin Shahr Branch, Payame Noor University, Zarrin Shahr, Iran

Email: mohsenfazel1121@yahoo.com

3. Master of Science, Clinical Psychology, Tehran West Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4. Master of Science, Clinical Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran